

TÜRK-ALMAN ÜNİVERSİTESİ
BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ YÖNERGESİ

Ek-1

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

Madde 1 – (1) Bu Yönerge, Türk-Alman Üniversitesinde gerçekleştirilecek her türlü bilimsel araştırma/tasarım/yapım, yayın, çalışma, etkinlik ve eğitim-öğretim faaliyetlerinde uyulması gereken bilim etiği kurallarını belirlemek ve Türk-Alman Üniversitesinde oluşturulacak bilimsel araştırma ve yayın etiği kurullarının görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usul ve esaslarını düzenlemek amacıyla hazırlanmıştır.

Kapsam

Madde 2 – (1) Bu Yönerge,

- a. Türk-Alman Üniversitesi mensupları veya Üniversiteyle ilişkisine bakılmaksızın diğer araştırmacılar tarafından, yürürlükteki mevzuat hükümleri uyarınca akademik unvanların elde edilmesi aşamasında ve sonrasında yapılan her tür bilimsel araştırma ve çalışmalar ile Üniversiteye bağlı birimlerde yürütülen ve/veya desteklenen bilimsel araştırma ve geliştirme projeleri, Üniversite bünyesinde gerçekleştirilen bilimsel toplantı ve etkinlikler ile ilgili araştırma ve yayın etiği sorunlarını,
- b. Üniversitede lisansüstü eğitim sırasında yapılan tez ve bilimsel yayınlar ile yürütülen bilimsel araştırma-geliştirme projeleriyle ilgili araştırma etiği konularını,
- c. Üniversite mensupları tarafından hazırlanan ve yurt içi ve yurt dışı kökenli yazılı, basılı ve elektronik ortamda yayımlanan ya da yayımlanmak üzere gönderilen kitap, kitap bölümü, broşür, araştırma, derleme yazı, editöre mektup, vaka sunumu, rapor, tez ve projelerden üretilmiş her türlü bilimsel yayınlar ile kongre, sempozyum, konferans ve benzeri bilimsel etkinliklerde sunulan bildirilerle ilgili araştırma ve yayın etiği sorunlarını,
- ç. Üniversite mensupları tarafından yurt içinde ve yurt dışında her çeşit basın, görsel ve işitsel yayın organlarında yayımlanan ya da yayımlanmak üzere gönderilmiş olan her tür yayınlara ilgili yayın etiği sorunlarını,
- d. Üniversite mensupları tarafından biyomedikal araştırmalarda kullanılacak deneklerde ve ekoloji ile ilgili çalışmalarda yapılan etik ihlallerini,
- e. Üniversite mensupları ve Üniversite dışından araştırmacılar tarafından Üniversitede insan katılımcılar üzerinde veya insanın etkileşim içinde bulunduğu tarihi eserler ile kültürel varlıklara ilişkin olarak yürütülecek anket, test, ölçek, mülakat, gözlem, bilgisayar ortamında test, video/film kaydı, ses kaydı vb. gibi veri toplama teknikleri ile yapılacak her türlü bilimsel araştırma ve çalışmaların evrensel etik ilkeler açısından değerlendirilmesine ilişkin süreç ve ilkeleri,
- f. Üniversitenin desteğinden yararlanmakta olan ya da yararlanmak üzere başvuran öğretim elemanları ya da araştırmacı kişi ve kuruluşlarla ilgili akademik etik konularının değerlendirilmesi işlemlerini,
- g. Bilimsel araştırma ve yayın etiğine ilişkin ilke ve kuralları ve bu amaçla oluşturulacak

Türk-Alman Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurullarının yapısı, görev, yetki, sorumluluk ve çalışma usul ve esaslarını,

- h. Etik kurul izni gerektiren bilimsel araştırma ve yayın çalışmaları için üniversite mensupları ile kendi kurumlarında etik kurul bulunmayan diğer araştırmacılar tarafından yapılan başvuruların değerlendirilme süreçlerine ilişkin konuları, kapsar.

(2) Bu Yönerge, klinik araştırmalar ve hayvan deneylerine ilişkin çalışmaları kapsamaz.

Dayanak

Madde 3 – (1) Bu Yönerge, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu’nun 14, 24, 42 ve 65. maddelerine ve Yükseköğretim Kurulu Genel Kurulunun 10/11/2016 tarihli toplantısında alınan 2016.23.497 sayılı kararı ile yürürlüğe giren Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4 – (1) Bu Yönerge’de geçen;

Araştırma ve Yayın Etiği: Bilimsel araştırma, yayın ve etkinliklerin ulusal ve uluslararası kabul gören bilimsel bilgi üretimi, özen, dürüstlük, açıklık, nesnellik, tarafsızlık, güvenilirlik, hakkaniyet ve saygı ilkelerine uygun olarak gerçekleştirilmesi, raporlanması, sunulması ve yayımlanmasını,

Araştırma ve Yayın Etiği İhlali: Bu Yönerge’de belirtilen, kasıt ya da ağır ihmal sonucu gerçekleşmiş, araştırma ve yayın etiğine aykırılığı inandırıcı ve yeterli belgelerle ispatlanmış eylemleri,

Başkan: Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu Başkanlarını,

Birim: Türk-Alman Üniversitesine bağlı enstitü, fakülte, yüksekokul, meslek yüksekokulu ve araştırma merkezlerini,

Bilirkişi/Uzman: Etik kuruluna iletilen araştırmaların değerlendirilmesinde görüşlerinden yararlanılacak olan ve ilgili alanlarda uzmanlaşmış, üniversite içinden veya dışından bilim insanlarını,

İnsan Araştırmaları: Veri kaynağı olarak insan kullanmayı gerektiren araştırmaları,

Katılımcı/Gönüllü: Üzerinde araştırma, inceleme, deney veya değerlendirme yapılan canlı varlıkları,

Kurul: Türk-Alman Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulunu,

Üniversite: Türk-Alman Üniversitesini,

Üniversite Mensubu: Türk-Alman Üniversitesinde çalışan akademik ve idari personel ile Türk-Alman Üniversitesinde öğrenim gören öğrencileri,

Rektörlük: Türk-Alman Üniversitesi Rektörlüğünü,

Senato: Türk-Alman Üniversitesi Senatosunu,

Sorumlu Araştırmacı: Bir araştırmacının etik, bilimsel, teknik, idari, mali ve hukuki her türlü sorumluluğunu taşıyan araştırmacıyı ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine İlişkin Temel İlkeler

Bilimsel Araştırma Etiğine İlişkin Temel İlkeler

Madde 5 – (1) Bilimsel araştırmalarda uyulacak temel ilkeler şunlardır:

- a. Veriler, bilimsel yöntemlerle elde edilir. Bunların değerlendirilmesinde, yorumunda ve kuramsal sonuçların elde edilmesinde bilimsel yöntemlerin dışına çıkılamaz, sonuçlar sapıtılamaz ve elde edilmemiş sonuçlar araştırma sonuçlarıymış gibi gösterilemez.
- b. İnsanlar üzerinde yapılan bütün araştırmalarda katılımcıların rızası alınır.
- c. Araştırma, bir kurum bünyesinde yapılacaksa, ilgili kurumun izni alınır.
- ç. Araştırma ve deneylerin, insan sağlığına, hayvan sağlığına ve ekolojik dengeye zarar vermemesi temel ilkedir. Denekler, olası riskler konusunda açık şekilde bilgilendirilmeli ve deneye katılma kararının etki ve baskı altında kalmaksızın özgürce alınması ilkesine özen gösterilmelidir. Çalışmalara başlamadan önce gerekli izinler yetkili birimlerden yazılı olarak alınır. Bu çerçevede uluslararası beyanname hükümleri ve Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler ve ulusal mevzuat hükümleri göz önünde bulundurulur.
- d. Sosyal ve beşerî bilimlerde yapılacak anket ve tutum araştırmalarında katılımcıların rızası önceden ve yazılı olarak alınır. Araştırma, bir kurumda yapılacaksa, katılımcılardan ve katılımcıların bağlı bulunduğu kurumdan izin alınır.
- e. Araştırmacılar ve yetkililer, yapılan bilimsel araştırma ile ilgili olarak muhtemel zararlı uygulamalar konusunda ilgilileri bilgilendirmek ve uyarmakla yükümlüdür.
- f. Araştırmacılar, kendi vicdanî kanaatlerine göre zararlı sonuçlara ve/veya onay vermedikleri uygulamalara yol açabilecek araştırmalara katılmama hakkına sahiptir.
- g. Yapılacak çalışmalarda, diğer kişi ve kurumlardan temin edilen veri ve bilgilerin, izin verildiği ölçüde ve şekilde kullanılması, gizliliğine özen gösterilmesi ve korunması sağlanır.
- h. Bilimsel araştırma için tahsis edilen imkân ve kaynaklar amacı dışında kullanılamaz.
- ı. İnsanlarla ilgili biyomedikal araştırmalarda ve diğer klinik araştırmalarda Sağlık Bakanlığı tarafından yayımlanan, 9/8/2011 tarih ve 28030 sayılı Klinik Araştırmalar Hakkında Yönetmelik hükümleri göz önünde bulundurulur. Deney hayvanları ile yapılacak olan akademik araştırma, test, eğitim ve öğretim gibi temel etkinliklerde 15/2/2014 tarih ve 28914 sayılı Hayvan Deneyleri Etik Kurullarının Çalışma Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelik hükümleri göz önüne alınır.

Yayın Etiğine İlişkin Temel İlkeler

Madde 6 – (1) Bilimsel yayınlarda uyulacak temel ilkeler şunlardır:

- a. Bilimsel araştırmanın tasarlanması, planlanması, yürütülmesi ve yayına hazırlanması aşamalarında etkin olarak katkıda bulunmamış kişiler, yazar isimleri arasında gösterilemez.
- b. Bilimsel yayınlarda bir çalışmadan yararlanırken, bilimsel atıf kurallarına uygun olarak kaynak gösterilir.

- c. Evrensel olarak tanınan bilim kuramları, bilim alanlarının temel bilgileri, matematik teoremleri ve ispatları gibi önermeler dışında hiçbir çalışmanın tümü veya bir bölümü, izin alınmadan ve asıl kaynak gösterilmeden çeviri veya özgün şekliyle yayımlanamaz.
- ç. Bilimsel araştırma ve yayınlarda, bilim ve bilgi evrensel kabul edilir ve kendinden önce yapılmış benzer çalışmalar görmezden gelinemez.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler

Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler

Madde 7 – (1) Bilimsel araştırma ve yayın etiğine aykırı eylemler şunlardır:

- a. İntihal: Başkalarının özgün fikirlerini, metotlarını, verilerini veya eserlerini bilimsel kurallara uygun biçimde atıf yapmadan kısmen veya tamamen kendi eseri gibi göstermek,
- b. Sahtecilik: Bilimsel araştırmalarda gerçekte var olmayan veya tahrif edilmiş verileri kullanmak,
- c. Çarpıtma: Araştırma kayıtları veya elde edilen verileri tahrif etmek, araştırmada kullanılmayan cihaz veya materyalleri kullanılmış gibi göstermek, destek alınan kişi ve kuruluşların çıkarları doğrultusunda araştırma sonuçlarını tahrif etmek veya şekillendirmek,
- ç. Tekrar yayım: Mükerrer yayınlarını akademik atama ve yükselmelerde ayrı yayınlar olarak sunmak,
- d. Dilimleme: Bir araştırmanın sonuçlarını, araştırmanın bütünlüğünü bozacak şekilde ve uygun olmayan biçimde parçalara ayırıp birden fazla sayıda yayımlayarak bu yayınları akademik atama ve yükselmelerde ayrı yayınlar olarak sunmak,
- e. Haksız yazarlık: Aktif katkısı olmayan kişileri yazarlar arasına dâhil etmek veya olan kişileri dâhil etmemek, yazar sıralamasını gerekçesiz ve uygun olmayan bir biçimde değiştirmek, aktif katkısı olanların isimlerini sonraki baskılarda eserden çıkartmak, aktif katkısı olmadığı halde nüfuzunu kullanarak ismini yazarlar arasına dâhil ettirmek,

(2) Diğer etik ihlal türleri şunlardır:

- a. Destek alınarak yürütülen araştırmalar sonucu yapılan yayınlarda destek veren kişi, kurum veya kuruluşlar ile bunların katkılarını belirtmemek,
- b. Henüz sunulmamış veya savunularak kabul edilmemiş tez veya çalışmaları, sahibinin izni olmadan kaynak olarak kullanmak,
- c. İnsan ve hayvanlar üzerinde yapılan araştırmalarda etik kurallara uymamak, yayınlarında hasta haklarına saygı göstermemek,
- ç. İnsanlarla ilgili biyomedikal araştırmalarda ve diğer klinik araştırmalarda ilgili mevzuat hükümlerine aykırı davranmak,
- d. İncelemek üzere görevlendirildiği bir eserde yer alan bilgileri eser sahibinin açık izni olmaksızın yayımlanmadan önce başkalarıyla paylaşmak,
- e. Bilimsel araştırma için sağlanan veya ayrılan kaynakları, mekânları, imkânları ve cihazları amaç dışı kullanmak,
- f. Dayanaksız, yersiz ve kasıtlı olarak etik ihlal isnadında bulunmak,

- g. Bilimsel bir çalışma kapsamında yapılan anket ve tutum araştırmalarında katılımcıların açık rızasını almadan ya da araştırma bir kurumda yapılacaksa ayrıca kurumun iznini almadan elde edilen verileri yayımlamak,
- h. Araştırma ve deneylerde, hayvan sağlığına ve ekolojik dengeye zarar vermek,
- ı. Araştırma ve deneylerde, çalışmalara başlamadan önce alınması gereken izinleri yetkili birimlerden yazılı olarak almamak.
- i. Araştırma ve deneylerde mevzuatın veya Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerin ilgili araştırma ve deneylere dair hükümlerine aykırı çalışmalarda bulunmak.
- j. Araştırmacılar ve yetkililerce, yapılan bilimsel araştırma ile ilgili olarak muhtemel zararlı uygulamalar konusunda ilgilileri bilgilendirme ve uyarma yükümlüğüne uymamak,
- k. Bilimsel çalışmalarda, diğer kişi ve kurumlardan temin edilen veri ve bilgileri, izin verildiği ölçüde ve şekilde kullanmamak, bu bilgilerin gizliliğine riayet etmemek ve korunmasını sağlamamak,
- l. Akademik atama ve yükseltmelerde bilimsel araştırma ve yayınlara ilişkin yanlış veya yanıltıcı beyanda bulunmak,

Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Olarak Değerlendirilemeyecek Haller

Madde 8 – (1) Bir başkasının özgün üslup ve ifadesini aynen kullanmamak şartıyla, anonim bilgilerin, bilim alanlarının temel bilgilerinin, matematik teoremleri ve ispatları gibi önermelerin çalışmalarda kullanılması etik ihlal olarak değerlendirilemez.

Etiğe Aykırı Davranış Koşulları

Madde 9 – (1) Bir eylemin etiğe aykırı davranış sayılması için aşağıdaki koşulların yerine gelmiş olması şarttır.

- a. Eylem, kasıt veya kasıtlı olmayan (etik ilke ve kurallara uymada özensizlik, dikkatsizlik, bilgisizlik ve deneyimsizliğe dayalı) ağır ihmal sonucu gerçekleştirilmiş olmalıdır.
- b. İddia, inandırıcı ve yeterli delillerle kanıtlanmış olmalıdır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulunun Oluşumu, Görevleri, Çalışma Usul ve Esasları

Kurulun Oluşumu

Madde 10 – (1) Türk-Alman Üniversitesinde sosyal ve beşerî bilimlerle fen ve mühendislik bilimleri alanlarındaki çalışmaları incelemek ve değerlendirmek üzere bir bilimsel araştırma ve yayın etiği kurulu oluşturulur. Bu kurul Üniversitenin ilgili bilim alanlarında görev yapan profesör unvanına sahip öğretim üyeleri arasından iki yıllık süreyle Rektör tarafından atanan yedi üyeden oluşur.

(2) Gerekli görülmesi halinde çalışmaların verimliliğini sağlamak amacıyla farklı bilim alanları

için farklı bilimsel araştırma ve yayın etiği kurulları oluşturulabilir.

(3) Belirlenen kurul üyeleri hakkında etik ihlalinde bulunduklarına dair kesinleşmiş bir adli veya idari karar bulunmamalıdır.

(4) Etik kurallarına aykırı eylemi tespit edilen etik kurulu üyesinin görevi, Rektörün bu konudaki kararının kendisine tebliği ile sona erer.

(5) Görev süresi biten bir üye aynı usulle yeniden seçilebilir. İzinsiz ve özürsüz olarak üst üste üç toplantıya katılmayan veya en az altı ay süreyle izinli olan üyenin, üyeliği kendiliğinden sona erer. Herhangi bir nedenle boşalan üyelik için, aynı usulle yeni üye seçilir.

(6) Bilimsel araştırma ve yayın etiği kurulu başkanı Rektör tarafından seçilir. Bilimsel araştırma ve yayın etiği kurulu başkanı, kurul üyeleri arasından bir kişiyi başkan yardımcısı olarak seçer. Başkanın görevinin sona ermesiyle birlikte başkan yardımcılığı görevi de sona erer. Bilimsel araştırma ve yayın etiği kurulu toplantı tutanakları için kendi üyeleri arasından raportör seçer.

(7) Bilimsel araştırma ve yayın etiği kurulunun sekretaryası Türk-Alman Üniversitesi Hukuk Müşavirliği tarafından yürütülür.

Kurulun Görevleri

Madde 11 – (1) Bilimsel araştırma ve yayın etiği kurulunun görevleri şunlardır:

- a. Etik ihlal iddialarını incelemek; inceleme kapsamında Rektörlük aracılığıyla gerektiğinde bilirkişi veya uzman görüşü almak, ilgili kişi ve kurumlarla yazışmalar yapmak, bilgi istemek ve inceleme kapsamında gerekli diğer işlemleri yapmak,
- b. Akademik, araştırma ve yayın etiği konularında muhtemel etik dışı eylemleri ortadan kaldırmak için, ilgili birim ya da kurum ve kuruluşlar ile iş birliği yaparak eğitici faaliyetler düzenlenmesini sağlamak üzere Rektöre önerilerde bulunmak,
- c. Etik kurul onayı almak üzere yapılan başvuruları değerlendirerek karara bağlamak,
- ç. İnsan araştırmalarına veri sağlayan katılımcıların araştırma öncesinde, esnasında ve sonrasında haklarının korunması, zarar görmelerinin önlenmesi, bilgilendirilmiş olarak onaylarının alınması ve insan katılımcılar üzerinde yürütülecek araştırmaların etik yönden uygun olup olmadığı konularında görüş bildirmek,
- d. Hakkında değerlendirme yaptığı, karar aldığı ve görüş verdiği tüm etik konular ve sorunlarda gizlilik içinde çalışmak ve ilgili tüm bilgi ve belgeleri saklı tutmak,
- e. Üniversite bünyesinde ortaya çıkan etik sorunları değerlendirerek gerektiğinde uzman etik kurullar oluşturulması için Rektörlük makamına öneride bulunmak.

Etik Kurulunun Toplantı Usul ve Esasları

Madde 12 – (1) Bilimsel araştırma ve yayın etiği kurulu üye tam sayısının salt çoğunluğuyla toplanır ve karar alır. Toplantı günü, saati ve gündemi, toplantıdan en az 7 gün önce üyelere yazılı olarak bildirilir. Gerekli görülürse toplantı sırasında üyeler tarafından ek gündem oluşturulabilir. Başkanın katılmadığı toplantılarda başkan yardımcısı, bilimsel araştırma ve yayın etiği kurulu toplantılarına başkanlık eder.

(2) Bilimsel araştırma ve yayın etiği kurulu çalışmalarını bizzat yürütür. Ancak gerektiğinde alanında uzman bilirkişilerden görüş de alabilir.

(3) Aşağıdaki kişiler bu düzenleme kapsamında yapılan incelemelerde bilirkişi ve uzman olarak görevlendirilemez:

- a. İlgilinin lisansüstü tez danışmanları ve doçentlik jürilerinde görev almış öğretim üyeleri,
- b. İlgilinin kendi üniversitesinde aynı bölümde görev yapan öğretim üyeleri,
- c. İlgilinin eşi ve üçüncü dereceye kadar (üçüncü derece dâhil) kan veya sıhrî hısımları,
- ç. İlgili ile aralarında husumet bulunan kişiler.

(4) İlgilinin çalıştığı bilim alanında öğretim üyesi bulunmaması halinde, en yakın bilim alanında çalışan öğretim üyeleri arasından bilirkişi görevlendirilebilir. Ayrıca etik ihlal iddiasının hukuki anlam ve kapsamının gerektirdiği hallerde, bir hukukçu bilirkişi de görevlendirilebilir. Birden fazla bilirkişi atanması halinde her bilirkişi ayrı rapor tanzim eder.

(5) Bilirkişiler dosya kendilerine ulaştığı andan itibaren en geç 1 ay içerisinde konuya ilişkin raporlarını hazırlayıp gönderirler. Bu süre bir defaya mahsus olmak üzere en çok 1 ay uzatılabilir.

(6) Bilimsel araştırma ve yayın etiği kurulu üyeleri kendileriyle, kendilerinin daha önce birlikte çalışma yaptıkları kişilerle ve etik ihlalde bulunduğunu iddia ettikleri kişilerle ilgili etik ihlali iddialarının görüşüldüğü toplantılara katılamazlar.

Etik İhlali İddiası Başvurularında Kurulun Çalışma Esasları

Madde 13 – (1) Rektörlüğe ulaştırılan etik ihlali iddiaları, Türk-Alman Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulunda incelenir. Etik ihlali iddiası içeren başvurular Rektörlük veya birimlere şahsen, elektronik ortamda (EBYS) ya da posta yoluyla dilekçe ile yapılır. Dilekçede; başvuru konusu, etik ilkelerine aykırı davranış iddiası, kişi, zaman ve yer bilgileri somut biçimde belirtilir. Başvuruya, dilekçe ile birlikte etik ilkelerine aykırı davranış iddiasına ilişkin bütün bilgi ve belgelerin de eklenmesi gerekir. İsim, adres ve imza bulunmayan dilekçeler ile elektronik posta yolu ile gönderilen başvurular işleme konulmaz. Birimlere yapılan başvurular, söz konusu birimin yöneticileri tarafından Rektörlüğe sunulur.

(2) Kurul üyeleri, uzman ve bilirkişiler yaptıkları incelemeyle ilgili edindikleri bilgi ve belgeleri açıklayamazlar.

(3) Yargı organlarında görüşülmekte olan veya yargı organlarınca karara bağlanmış olan konular hakkında başvuru yapılamaz.

(4) Etik kurul tarafından daha önce incelenip karara bağlanmış bir başvuru konusunda yeni kanıtlar gösterilmedikçe başvuru yapılamaz.

(5) Başvuru dilekçesinin etik kurul sekreteryasının kayıtlarına işlendiği ve posta veya kargonun teslim alındığı tarih, başvuru tarihi olarak kabul edilir.

(6) Gönderilen her başvuru için ayrı dosya açılır. Kurulun inceleme sürecinde Üniversite dışındaki diğer kurum ve kuruluşlarla her türlü yazışma Rektörlük aracılığıyla yapılır.

(7) Etik ihlal iddiası içeren şikâyet ve ihbar dilekçelerinde, kişilerin doçentlik başvuru sürecinin devam ettiğinin de belirtilmesi halinde hakkında etik ihlal iddiası bulunan kişinin devam eden bir doçentlik başvurusunun bulunup bulunmadığı hususu Rektörlük tarafından derhal Üniversitelerarası Kurul Başkanlığından sorulur. Üniversitelerarası Kurul Başkanlığınca devam eden doçentlik başvurusunun bulunduğu bildirilmesi halinde iddialar ile ilgili tüm bilgi ve belgeler Üniversitelerarası Kurul Başkanlığına gönderilir.

(8) Etik ihlali iddiası sebebiyle hakkında inceleme başlatılan kişilerden iddialara ilişkin olarak gerekli bilgi ve belgelerle birlikte yazılı savunmaları istenir. İlgili kişiler, savunma talep yazısının kendilerine ulaştığı tarihten itibaren 15 gün içerisinde savunmalarını vermedikleri takdirde, bu durumun savunma istem yazısında belirtilmesi koşuluyla kurul, diğer bilgi ve

kanıtlara dayalı olarak karar verir. Hakkında inceleme başlatılanlar, yazılı savunmalarını sunmak üzere iddiaları içeren evrakların bir örneğinin kendilerine verilmesini talep etmeleri halinde, incelemeyi yürüten ilgili kurul tarafından savunma istenmesi yönünde bir karar alınmaksızın da doğrudan yazılı savunmalarını sunabilirler. Ancak bu halde bu kişilerden yeniden yazılı savunma istenmeden de incelemeye devam edilebilmesi için, iddiaları içeren evrakların teslimine ilişkin tutanakta, teslim tarihinden itibaren 15 gün içerisinde savunmasını vermedikleri takdirde diğer bilgi ve kanıtlara dayalı olarak karar verileceğinin açıkça belirtilmesi şarttır. Kurul tarafından gerekli görülmesi ya da hakkında inceleme başlatılan kişinin talep etmesi durumunda ayrıca sözlü savunma da alınabilir.

(9) Kurul, başvurunun kabul edildiği tarihten itibaren soruşturma zamanaşımı süreleri de gözetilerek en geç 90 gün içinde çalışmalarını tamamlayarak karar alır.

(10) Etik ihlâline ilişkin karar “kabul” veya “ret” şeklinde alınır. Alınan tüm kararların gerekçesi somut ifadelerle ve maddeler halinde belirtilir.

(11) Kurul kararı üye tam sayısının salt çoğunluğu ile alınır. Kararda çekimser oy kullanılamaz. Eşitlik durumunda başkan ya da vekilinin oyu iki oy sayılır. Kesin karar raporu kurul üyelerince imzalanır. Karara muhalif üye, karşı oy gerekçesini kesin karar raporuna yazmak ya da eklemek zorundadır.

(12) Bilimsel araştırma ve yayın etiği kurulunca alınan nihai kararlar inceleme raporu niteliğinde olup, bu kararlar onaylanmak ya da başka bir karar alınmak üzere Rektöre sunulur.

(13) Etik kural ihlali incelemesi yapılan kişi, etik kural ihlali tespiti yapılmış olması veya kendisinden açıklama veya savunma alınmış olması durumlarında, alınan kararla ilgili olarak kurul tarafından yazılı olarak bilgilendirilir. Alınan karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içerisinde itiraz edilebilir. İtiraz başvuruları incelenmek üzere başkan tarafından kurula sevk edilir.

Etik Kuruldan Onay Almak İçin Yapılan Başvurularda Kurulun Çalışma Esasları

Madde 14 – (1) Türk-Alman Üniversitesi bünyesinde sosyal ve beşerî bilimler, fen ve mühendislik bilimleri veya bunları kapsayan alanlarda gerçekleştirilecek olan tüm çalışmalar (bilimsel araştırma, proje, tez çalışması, yayın vb.) bilimsel çalışma kapsamı içinde değerlendirilir.

- a. Bu çalışmaların insanlar üzerinde yapılması planlanan deney, inceleme ve alan çalışmasını içermesi durumunda etik kuruldan onay alınması zorunludur.
- b. Klinik deneyler, girişimsel uygulamalar ve deney hayvanlarında yapılacak araştırmaların başvuruları mevzuat gereğince bu etik kurula yapılamaz.
- c. Dosya ve görüntü kayıtları gibi retrospektif arşiv taramaları, egzersiz gibi vücut fizyolojisi ile ilgili araştırmalar, antropometrik ölçümlere dayalı yapılan çalışmalar ve yaşam alışkanlıklarının değerlendirilmesi araştırmaları gibi insana bir hekimin doğrudan müdahalesini gerektirmeden yapılacak tüm biyomedikal araştırmaları bu Kurul tarafından incelenebilecektir.

(2) Başvuru Dosyası: Yukarıda belirtilen kapsam dâhilinde yer alan tüm bilimsel çalışmalar için gerekli onay başvurusu, ilgili araştırma yöneticisi tarafından Rektörlük veya birimlere şahsen, elektronik ortamda (EBYS) ya da posta yoluyla dilekçe ile yapılır.

- a. Araştırma yöneticisi, bilimsel çalışmayı teklif eden, çalışmanın hazırlanmasından ve yürütülmesinden sorumlu olan, çalışmanın etik, bilimsel, teknik, idari, mali ve hukuki her türlü sorumluluğunu taşıyan, verilerin ve araştırma sonuçlarının düzenli bir şekilde toplanmasından, araştırma grubundaki araştırmacıların elde ettikleri sonuçların kontrol

edilmesinden ve verilerin/sonuçların en az 5 yıl boyunca saklanmasıyla ilgili birinci derecede sorumludur.

- b. Başvuru dosyasının içeriği, çalışmanın adı, niteliği, araştırmacıları ve tarih gibi genel bilgileri içeren bir adet başvuru dilekçesi ile çalışmanın yöntemsel ve etik ayrıntılarını içeren ve tam olarak doldurulmuş etik kurul onayı başvuru formundan oluşur.

(3) Değerlendirme Esasları: Araştırma projesinin etik kurulda değerlendirilebilmesi için, ilgili dilekçenin ve başvuru formunun eksiksiz olarak doldurulması ve kurulun onayına sunulması gerekir. Eksik başvurular değerlendirmeye alınmaz ve bu durum etik kurul tarafından araştırma yöneticisine bildirilir.

- a. Kurul başvuru dosyası üzerinden, öncelikle, şekli bir inceleme yapacaktır.
- b. Değerlendirme, projenin içeriğine göre doğrudan etik kurul tarafından yapılabileceği gibi etik kurul, kendi üyeleri arasından veya başvuranın görev yaptığı birimde görevli öğretim elemanları arasından üç kişilik bir alt komisyonu değerlendirme için görevlendirebilir. Alt komisyon kurulmuş ise, bu komisyonun raporu etik kurul tarafından değerlendirilerek kesinleştirilir.

(4) Değerlendirme sonucunda, başvurunun kabul edildiği veya edilmediyse gerekçesi ya da düzeltme gerektiren yönleri araştırma yöneticisine yazılı olarak bildirilir.

(5) Değerlendirme Sonucu: Etik kurul, kendisine sunulan insan araştırmaları kapsamındaki projeleri; çalışmanın amacı, yöntemi, yararları ve olası tehlikelerini göz önünde bulundurarak değerlendirir. Değerlendirme sonucunda “uygun”, “düzeltmesi gerekir”, “uygun değildir” ya da “görevsizdir” şeklinde karar verir. Başvurusuna “düzeltmesi gerekir”, ya da “uygun değildir” kararı verilen sorumlu araştırmacı, gerekli düzeltmeleri yaparak veya eksiklikleri gidererek tekrar etik kuruluna başvuru yapabilir. Değerlendirme dosya üzerinden yapılabileceği gibi gerek görüldüğünde sorumlu araştırmacıdan sözlü veya yazılı bilgi alınır.

Diğer Çalışma İlke ve Esasları

Madde 15 – (1) Etik kurul, çalışmalarında bağımsızdır. Kendisine yapılan başvuruları sadece, bilimsel etik ilkelerine uygunluk açısından incelemek ve karara bağlamakla yükümlüdür.

(2) Etik kurul herhangi bir şekilde bilgi sahibi olduğu ve görev alanı içerisinde bulunan bir etik ihlâlâye yönelik resen inceleme yapabilir.

(3) Rektörlük ve Üniversite bünyesindeki akademik birimler de yönetim kurullarında karar alarak etik ihlâlâye gerekçesiyle kurula başvurulabilir.

(4) İntihal ve haksız yazarlık eylemlerinin gerçekleşmesi hallerinde asıl müellifin bu eylemleri yapanları affetmesi veya herhangi bir şikâyetle veya ihbarda bulunmaması, etik ihlâlâni ortadan kaldırmaz.

(5) Kurul tarafından onaylanan araştırmalarda, ölçme yöntem ve araçlarında (anket, test, ölçek, mülakat, gözlem, resim, çizim, video film, ses kaydı ve benzeri) sonradan yapılacak değişiklikler kurulun onayına tekrar sunulmalıdır. Kuruldan tekrar onay alınmaksızın yapılan tüm değişikliklerin yasal ve idari sorumluluğu araştırmacılara aittir.

(6) Kurul onayı olmaksızın, araştırmalarda veri toplama aşamasına geçilemez.

(7) Toplanan verilerin doğruluğundan, gizliliğinden ve güvenliğinden araştırmacılar müşterek ve münferit olarak sorumludur.

(8) Kurul, gerektiğinde onay verdiği araştırmaları izler ve ilerleme raporu isteyebilir. Bu raporların kurula düzenli olarak teslim edilmesinden başvuru sahibi sorumludur. Kurul söz

konusu raporları görüşerek, yürütülen araştırma hakkında tavsiye kararı alabilir, ilgili kişi ve birimlere iletebilir.

Zamanaşımı

Madde 16 – (1) İntihal, sahtecilik, haksız yazarlık, uydurma ve çarpıtma şeklindeki etik ihlallerinde inceleme başlatılması herhangi bir süre sınırlamasına tabi değildir. Ancak bunların haricindeki etik ihlallerinde eylemin gerçekleştiği tarihten itibaren 10 yıl geçtikten sonra etik inceleme yapılamaz.

(2) İntihal, sahtecilik, haksız yazarlık, uydurma ve çarpıtma haricindeki diğer etik ihlallerinde, etik ihlal teşkil eden eylemin öğrenildiği tarihten itibaren 2 yıl içinde etik inceleme başlatılmaması halinde etik ihlal iddiası incelenemez.

(3) Eserin tamamen veya kısmen tekrar yayımlanması ile akademik atama ve yükselmelerde kullanılması halinde yukarıda belirtilen zamanaşımı süreleri yeniden işlemeye başlar.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

İnceleme Sonucunda Yapılacak İşlemler

Madde 17 – (1) Bilimsel araştırma ve yayın etiğine aykırı eylemlerde bulunduğu tespit edilen kişiler hakkında ilgili mevzuat uyarınca gerekli disiplin işlemleri ile diğer idari, hukuki ve cezai işlemler Türk-Alman Üniversitesi Rektörlüğü tarafından yapılır. Etiğe aykırı eylemi kanıtlanan kişiler hakkında gerekli disiplin soruşturmasının başlatılması amacıyla ilgili kurumlara da bilgi verilir.

(2) Etiğe aykırı eyleme konu olan eserle daha önce akademik unvan elde edilmiş ise kişi hakkında yapılan işlemler sonucunda alınan etik ihlal kararı sebebiyle bu unvanın geri alınıp alınmayacağı hususu ünvanı veren kurum ve gerekli görülmesi halinde Yükseköğretim Kurulu veya Üniversitelerarası Kurul tarafından değerlendirilir.”

(3) Etiğe aykırı eylemlerin gerçekleşmesi halinde asıl müellif, zarar gören veya hakları olumsuz etkilenen kişi ve kuruluşların rıza göstermesi ilgililerin sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.

(4) Bilimsel araştırma ve yayın etiğine aykırı bir eylemin tespit edilmesi halinde Üniversite tarafından ilgili yayının ortak yazarlarının görev yaptıkları kamu kurumuna da bilgi verilir.

(5) Etik ihlal kararları en geç 1 ay içerisinde Yükseköğretim Kurulu Başkanlığına ve ilgisine bildirilir.

Gizlilik

Madde 18 – (1) Bilimsel araştırma ve yayın etiği kurulunun etik ihlali iddiasıyla ilgili toplantılarının içerikleri, kurul kararına dayanak oluşturan belgeler, yazışmalar ile kurul kararları genel düzenlemeler dışında gizlidir, etik kurulunun tespitleri ve kararları hakkında bu Yönerge’de belirtilen kişi ve kuruluşlar ile başvuru sahibinden başkasına bilgi verilmez.

(2) Kurul kararları ve kurul kararlarına dayanak oluşturan inceleme ve soruşturma belgeleri ile raportör, danışman, birim isimleri ve raporları gizlidir. Bu bilgilerin muhafaza edilmesinden ilgililer sorumludur. Söz konusu bilgi ve belgeler, 09/10/2003 tarihli ve 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu çerçevesinde sadece hakkında inceleme yapılan kişiye; raportör, danışman, uzman, birim ve iddia sahibinin isimleri belirtilmemek suretiyle verilebilir.

Etik İhlallerine İlişkin Kayıtlar

Madde 19 – (1) Bu düzenleme kapsamında yapılan inceleme sonucunda alınacak kararlar ve ilişkili belgeler Türk-Alman Üniversitesi tarafından gizlilik ilkesine riayet edilmek suretiyle uygun bir şekilde dosyalanıp saklanır.

Yeniden İnceleme

Madde 20 – (1) Bilimsel araştırma ve yayın etiği kurulunda daha önce incelenen ve esası hakkında bir karar verilen eserlere ilişkin aynı iddialarla yapılan başvurularda yeniden bir inceleme yapılamaz. Bu halde eserlerin ve eserlere ilişkin iddiaların tamamen aynı olduğunun ilgili bilimsel araştırma ve yayın etiği kurulunca tespit edilmesi şarttır.

Yönergede Bulunmayan Hükümler

Madde 21 – (1) Bu Yönerge’de hüküm bulunmayan hallerde Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi ve ilgili mevzuat hükümleri uygulanır.

Yürürlük

Madde 22 – (1) Bu Yönerge, Senato tarafından kabul edildiği tarihten itibaren yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 23 – (1) Bu Yönerge hükümlerini Rektör yürütür.